

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Nya
Centralskolan i Virserum AB i Hultsfreds kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Nya Centralskolan i Virserum AB avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Nya Centralskolan i Virserum AB i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera hur lärarna och övrig personal omsätter läroplanens jämställdhetsuppdrag i sitt arbete och med utgångspunkt i det stärka skolenhetens jämställdhetsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i *hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i *flera delar*, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fördjupa analyserna av likvärdigheten i lärarnas bedömningar och betygssättning, med särskilt fokus på avvikelser mellan resultat på nationella prov och omdömen respektive betyg.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i *flera delar* skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver synliggöra rutinerna för klagomålshantering och kränkingsanmälningar så att informationen med säkerhet når fram till elever och vårdnadshavare.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **9 januari 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2025:1259) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt av inkommen dokumentation och officiell statistik.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt och systematiskt upp och analyserar kunskapsresultaten, undervisningens genomförande samt lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen. Uppföljningen av kunskapsresultat omfattar alla ämnen och årskurser, även om uppföljningen i de lägre årskurserna har ett tydligare fokus på ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik. Rektorn involverar i hög grad lärare och elevhälsopersonal i arbetet genom regelbundna avstämningsmöten muntligen och skriftligen i form av såväl prognosrapporteringar och testresultat, som elevhälsomöten och terminsuppföljningar. Rektorn följer även med god systematik och på flera sätt upp undervisningens genomförande, hur lärarna arbetar med värdegrundsuppdraget i undervisningen och lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen. Metoder för att följa upp dessa områden är exempelvis spontana och strukturerade lektionsbesök med förutbestämt fokus, men också skriftligt underlag som lärarna delger rektorn. Lektionsobservationerna ligger till grund för samtal med lärarna enskilt och i olika gruppkonstellationer.

Vidare ställer rektorn skolenhetens olika resultat i relation till varandra för att analysera hur väl verksamheten som helhet möter elevernas behov. Dock kan analyserna fördjupas ytterligare och tydligare omfatta alla ämnen

och årskurser likvärdigt. Det finns tydliga strukturer för hur lärare och elevhälsopersonal är delaktiga i analysarbetet och för hur rektorn tar del av de slutsatser som personalen drar. Rektorn gör också tillsammans med biträdande rektorn egna analyser av det samlade underlaget. Syftet med analyserna är att säkerställa att undervisningen är anpassad till respektive elevs- och elevgrupps behov, och att ge underlag i beslut om resursfördelning och utvecklingsåtgärder. Analyserna visar en skillnad i resultat avseende ämnen och årskurser, även om låga resultat i ämnena svenska och svenska som andraspråk är genomgående på skolenheten. Rektorn har också konstaterat att de flesta elever når målen i praktisk-estetiska ämnen, medan det är lägre måluppfyllelse i naturorienterande ämnen och i ämnet matematik; speciellt i årskurs 7. På lågstadiet finns en negativ avvikelse i ämnet idrott och hälsa. Rektorn har dragit slutsatser om resultaten, även om en del förklaringar rör faktorer som ligger hos eleverna och inte har koppling till det som sker i verksamheten. Rektorn har emellertid i sin analys konstaterat ett samband mellan låg måluppfyllelse i årskurs 7 och elevernas sårbarhet inför förändrade rutiner i övergången från mellanstadiet till högstadiet. Hen har också identifierat ett fortsatt behov av riktade insatser på skolenhet i ämnena svenska, svenska som andraspråk, naturorienterande ämnen och matematik.

Rektorn beslutar om och följer med systematik upp resursfördelning och utvecklingsåtgärder både löpande under läsåret och med tanke på långsiktig och hållbar skolutveckling. De åtgärder och utvecklingsområden som rektorn beslutar om identifieras i analyser av enhetens resultat och i dialog med pedagogisk personal. Exempel på genomförda insatser är omfördelning av personalresurser, organisering av extra undervisning i simning, samt införskaffande av elevmöbler för bättre undervisningsmiljö i en årskurs. Vidare har rektorn låtit byta ut läromedlet i svenska som andraspråk efter att ha gjort en konkret analys där kunskapsresultaten ställdes i relation till undervisningens genomförande och förutsättningar. Rektorn har också initierat kompetensutvecklingsinsatser för personal inom flera områden.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder det pedagogiska arbetet med tydligt fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdragen, samt skapar till stor del förutsättningar för pedagogisk personal att samverka med varandra inom enheten. Samverkan lärare emellan, och mellan lärare och annan personal, inom den egna skolenheten sker både strukturerat i olika möten med uttalade syften och i det vardagliga arbetet. Lärarna samverkar inom och mellan ämnen och årskurser. Dock finns det någon lärare som är ensam på enheten om sitt undervisningsämne och som rektorn inte har organiserat särskilt för när det gäller möjligheter till ämnessamverkan. Till viss del förekommer också

samverkan med lärare på andra skolenheter, men om och hur sådan samverkan sker är företrädelsevis upp till lärarna själva. Huvudmannen arrangerar visserligen gemensamma träffar för personal på sina olika skolenheter, och som bland annat syftar till kollegialt erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling, men träffarna är inte kontinuerligt återkommande under läsåret och de kontakter som lärarna knyter är upp till lärarna själva att upprätthålla. Emellertid har såväl rektorn och lärarna som huvudmannen identifierat ett behov av ökade möjligheter för ämneslärare att samverka sinsemellan, varför huvudmannen vid tiden för granskningen påbörjat ett arbete med att utse ämnesansvariga inom sin organisation. När det gäller det kollegiala lärandet på skolenheten så leder rektorn det tillsammans med personal med särskilt uppdrag inom aktuellt område. De teman som väljs ut och som blir föremål för kollegialt lärande har en tydlig koppling till identifierade utvecklingsområden. Dessutom finns i valet av utvecklingsområden kontinuitet och en tydlig strategi utifrån medvetenheten om och förståelsen för utvecklingsprocesser. Under innevarande läsår har det kollegiala lärandet exempelvis varit inriktat mot anpassningar och stöd, språkutveckling samt betyg och bedömning. Rektorn följer också på flera sätt upp om och hur insatserna ger avtryck i undervisningen.

På skolenheten är gemensamma arbets- och förhållningssätt tydliga och det finns en organisation för att nyanställda och obehöriga lärare ska få introduktion och stöd i arbetet. Vid tiden för granskningen implementerar huvudmannen uppdaterade rutiner för vissa aspekter av verksamheten, vilket innebär att det finns personal som inte är helt säkra på vad som gäller i alla frågor. Rektorn förmedlar dock med tydlighet vilka arbets- och förhållningssätt som finns, samt följer upp att lärare och annan personal tillämpar det överenskomna. På skolenheten finns både lärare som saknar lärarlegitimation och lärare som undervisar i ett eller flera ämnen, eller årskurser, som de saknar behörighet för. Nyanställda och icke legitimerade lärare deltar i en introduktion via huvudmannen, men får också stöd i arbetet av behöriga kollegor på den egna skolenheten samt av rektorn och biträdande rektorn. De kan också få hjälp av rektorn att knyta kontakter med lärare på andra skolenheter, med det är något som endast sker om lärarna själva uttrycker en sådan önskan.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn ger viss ledning när det gäller arbetet med läroplanens jämställdhetsuppdrag och det sker flera medvetna insatser på skolenheten för att ge alla elever oavsett könstillhörighet samma förutsättningar att lära och utvecklas. Exempelvis har rektorn följt upp och konstaterat vissa avvikelser mellan flickors och pojkars kunskaps- och trygghetsresultat, samt gjort en grund analys av bakomliggande orsaker. Personalen har också

vid något tillfälle fått kompetensutveckling där pojkars lärande och könsstereotypa attitydfrågor har varit i fokus. Rektorn arbetar också aktivt för att personalen ska vara medvetna i sitt bemötande av eleverna, bland annat med tanke på stereotypa könsmonster. Dock har inte rektorn under innevarande läsår följt upp undervisningens genomförande eller hur lärarna integrerar läroplanens jämställdhetsuppdrag i undervisningen. Rektorn gör inte heller någon fördjupad analys av likvärdigheten i lärarnas bedömningar och betygssättning, eller av skolenhetens övriga resultat, utifrån jämställdhetsperspektiv.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera hur lärarna och övrig personal omsätter läroplanens jämställdhetsuppdrag i sitt arbete och med utgångspunkt i det starka skolenhetens jämställdhetsarbete.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det saknas ett sammanhållet och strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten. Det kan medföra en risk att flickor och pojkar inte får samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utöver kunskaps- och trygghetsresultat även följa upp och analysera undervisningens genomförande och lärarnas bedömning och betygssättning ur ett jämställdhetsperspektiv. Det är av vikt att rektorn försäkrar sig om att all personal på skolenheten verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen och det övriga arbetet på skolenheten. Rektorn kan med fördel samtala med lärare och övrig personal om hur det gemensamma arbetet med läroplanens jämställdhetsuppdrag ska omsättas i praktiken. Det är också av vikt att följa upp och föra dialog om hur möjligheterna att undervisa om jämställdhet inom ramen för det centrala innehållet tas tillvara, samt hur undervisningen ska bedrivas på ett sätt så att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. För vidare läsning se

Skolverkets stödmaterial Leda jämställdhetsarbete, samt Skolinspektionens rapporter om arbete med jämställdhet i skolan.^{1, 2, 3}

¹ Skolverket (2024). *Aktivt jämställdhetsarbete i skolan*.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/vardegrund-och-arbetsmiljo/leda-jamstalldhetsarbete> [2024-11-12].

² Skolinspektionen (2024). *Lärares arbete med att tidigt motverka könsbundna val. Fokus på undervisningen i åk 4–6*. Tematisk kvalitetsgranskning. Rapport 2024:3.

³ Skolinspektionen (2020) *Grundskolors arbete med jämställdhet – med särskilt fokus på en trygg skolmiljö för alla elever*. Tematisk kvalitetsgranskning 2020.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är över lag strukturerad och varierad och lärarna ger eleverna ett aktivt stöd i lärandet. Dessutom arbetar lärarna generellt för att eleverna ska känna till syfte och mål med undervisningen. Lektionerna har en tydlig gemensam start där lärarna förmedlar lektionsinnehåll, moment och mål muntligt och skriftligt. Lärarna har även ett gemensamt förhållningssätt till att lektionerna ska avslutas i helklass. Ofta innehåller avslutningen en sammanfattning av innehåll och mål, men det är också vanligt att lärare under avslutningen tar reda på hur långt eleverna har kommit och berättar vad som ska ske kommande lektionstillfällen. Genom att planera för progression i lärandet och genom att återknyta till tidigare undervisning eller att hänvisa framåt, skapar lärarna sammanhang och ett logiskt flöde. Dessutom samverkar lärare för att eleverna ska möta och få syn på samband mellan ämnesinnehåll och teman som återkommer i flera ämnen, samt för att belysa dessa delar ur olika perspektiv. Lärarna planerar också för att eleverna ska få variation i undervisningen med utgångspunkt i centralt innehåll, lektionernas längd och schemaposition, men också utifrån kännedom om eleverna. Det finns lärare som kontinuerligt justerar sina planeringar utifrån avstämningar som visar hur eleverna har tagit till sig undervisningen. Genom olika arbetssätt och arbetsformer, så väl inom som mellan ämnen, får eleverna variation under skoldagen. Lärarna ger också eleverna aktivt stöd i lärandet på olika sätt. De uppmuntrar eleverna att diskutera och samarbeta, samt arbetar aktivt för att eleverna ska förstå och komma i gång. Lärarna förklarar och förtydligar begrepp och innehåll, samt

förklarar moment löpande under lektionerna. Det sker både som planerade inslag och spontant på förekommen anledning.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar över lag för att stärka elevernas självförtroende och motivation, samt för att stimulera och utmana alla elever oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. För att motivera eleverna att lära använder lärarna exempelvis strategier som att växla mellan praktiska och teoretiska inslag, att knyta an till för eleverna vardagsnära frågor, företeelser och intressen, och att på olika sätt främja ett tillåtande klassrumsklimat. Vidare arbetar lärare för att stärka elevernas självförtroende genom att påvisa framsteg och utveckling hos eleverna, och genom att berätta att de förväntar sig att eleverna gör sitt bästa. Lärarna berömmar också eleverna för deras insatser och deltagande i aktiviteter, samt utformar uppgifter som går att ta sig an och lösa på olika nivå. På skolenheten samarbetar lärare och elevhälsopersonal medvetet när det gäller anpassningar i undervisningen för att stimulera och utmana alla elever. Anpassningar finns generellt på gruppnivå utifrån en gemensam policy som tillkommit mot bakgrund av att de på enheten har identifierat liknande utmaningar i undervisningen hos många av eleverna, men lärare anpassar också undervisningen för enskilda elever. Generella anpassningar innebär exempelvis en gemensam lektionsstruktur, samt ett medvetet arbete som spänner över alla ämnen och syftar till att stärka elevernas språkliga förmåga. Emellertid finns det elever som upplever att lärare har för stor tilltro till elevernas förmåga och att undervisningen inte är anpassad för elevernas förkunskaper och förmågor, vilket gör att de känner sig utlämnade åt sig själva i lärandet.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Eleverna får i flera och varierade sammanhang möjlighet att uttrycka sina tankar och åsikter om undervisningens genomförande, och lärarna använder elevernas synpunkter vid planering av undervisningen. Förutom att besvara enkäter med övergripande frågor om undervisningen, får eleverna också utvärdera enskilda lektionsmoment så väl som hela arbetsområden. Utvärderingarna sker både digitalt och fysiskt och med tanke på att eleverna ska kunna delge sina synpunkter utifrån ålder och mognad. I utvärderingar tar lärarna exempelvis reda på hur eleverna har upplevt att arbeta på ett visst sätt, var eleverna ligger kunskapsmässigt och vad de har lärt sig, samt i viss mån vad de är intresserade av att lära mer om. Lärarna samtalar sällan på enhetsnivå om hur de kan involvera eleverna i utvärdering och planering av undervisningen, men de tar tillvara på elevernas intressen och synpunkter när de planerar och gör justeringar i

undervisningen. Det finns lärare på högstadiet som planerar undervisningen tillsammans med eleverna med utgångspunkt i målen, och som låter eleverna ge förslag på hur undervisningen kan utformas för att de ska kunna nå målen. Lärarna låter överlag eleverna ha inflytande över bland annat lektionsaktiviteter och redovisningsformer.

Lärarna ger överlag eleverna möjlighet att kontinuerligt reflektera över sitt lärande och över frågor utan ett givet svar. De ger också eleverna stöd i att utarbeta strategier för det egna lärandet. Exempelvis får eleverna resonera om textinnehåll och uttrycka tankar och teorier. Eleverna får möjlighet att pröva olika strategier för inläring, men lärare arbetar också med olika metoder för att eleverna ska utveckla förmågor och färdigheter som behövs för att de självständigt ska kunna ta sig an uppgifter och utmaningar. Det sker bland annat genom att lärare uppmärksammar eleverna på hur de kan arbeta i olika inlärningsmiljöer och situationer, men också genom att eleverna på eget initiativ får använda olika metoder och material. Lärare tydliggör också för eleverna vad de förväntas klara av i ett senare skede, eller en senare årskurs, och tillhandahåller olika mallar och stödstrukturer som eleverna kan använda på vägen vid behov. När det gäller att synliggöra lärandet för eleverna tillämpar lärarna flera olika metoder; däribland portfoliosystem och självvärderande tester. Lärare låter eleverna se och prata om tidigare uppgifter och prov, så att de kan förhålla sig till dem i relation till sina kunskaper. Lärarna ger också muntlig och skriftlig återkoppling till eleverna på skolarbetet, där det framgår vad eleverna har gjort bra och vad de behöver utveckla. Samtliga elever får också i samband med utvecklingssamtalen reflektera tillsammans med mentorerna om hur det går i olika ämnen. Emellertid varierar det mellan lärare med vilken kontinuitet och tydlighet de samtalat med eleverna om, eller på annat sätt synliggör och låter eleverna reflektera över, sitt lärande.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i *hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa, elever och representanter för huvudmannen samt observationer och inkommen dokumentation.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen på skolenheten bedriver ett medvetet arbete för att främja studiero som utgår från gemensamt överenskomna arbets- och förhållningssätt. Även om uppföljningar av studieron genom olika enkäter och intervjuer med elever visar att graden av studiero varierar i olika elevgrupper och undervisningssituationer, arbetar lärare och övrig personal med liknande strategier för att skapa och upprätthålla en lugn miljö. I det arbetet är rutiner för lektionernas inramning och struktur en central del, liksom anpassningar av undervisningen och lärarnas förhållningssätt till ledarskapet i klassrummet och bemötandet av eleverna. Rektorn förmedlar gemensamma arbets- och förhållningssätt genom kontinuerliga samtal med personalen i samband med olika möten, men också skriftligen och i individuell återkoppling till enskilda medarbetare. I exempelvis regelbundna möten kring elevgrupperna där rektorn, elevhälsopersonal och lärare deltar, arbetar mötesdeltagarna fram strategier och kommer överens om insatser utifrån respektive grupps behov och förutsättningar. Eleverna är involverade i arbetet med studiero på olika sätt och studiero är en återkommande punkt på så väl klassråd och elevråd som i huvudmannens kvalitetsdialoger. Eleverna deltar exempelvis i diskussioner om innebörden av studiero och är med att ta fram ordningsregler. Rektorn har under läsåret utifrån vad som framkommit i uppföljningar av studieron, beslutat om insatser som att omfördela personal, stötta och kompetensutveckla den egna personalen med hjälp av extern specialpedagogisk kompetens samt införskaffa ändamålsenliga möbler för bättre studiemiljö i någon grupp.

Arbetet för trygghet

På skolenheten bedriver rektorn och personalen ett gemensamt och medvetet arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna. Arbetet grundar sig på systematiska uppföljningar och analyser av hur eleverna upplever tryggheten. Stommen i trygghetsarbetet är en hög vuxennärvaro och ett gemensamt förhållningssätt som omsätts i praktiken. Ett kontinuerligt arbete med skolenhetens plan mot kränkande behandling ger goda förutsättningar att förmedla och förankra värdegrunden och implementera gemensamma arbets- och förhållningssätt. I det förebyggande och främjande arbetet med trygghet är elever, vårdnadshavare och externa aktörer, som exempelvis polis och kommunens ungdomsstödjare, involverade. Kommunens fritidsgård är belägen på skolområdet och är

öppen under skoltid. Gruppstärkande och relationsskapande aktiviteter är ett centralt inslag och sker löpande under läsåret inom ramen för undervisningen men utgör också inslag i rast- och fritidsaktiviteter. Trygghetsarbetet omfattar också digitala miljöer. Skolsköterskan kartlägger trygghet på nätet i hälsosamtalen och deltar på olika sätt i undervisningen utifrån sådana frågor. Vidare arbetar personalen för att motverka fenomen som klasschattar och initierar samtal med vårdnadshavare om sociala medier under exempelvis föräldramöten.

Kartläggningar av den upplevda tryggheten sker på flera olika sätt och rektorn vidtar och följer upp åtgärder för ökad trygghet. För att få mer information om sådant som framkommer i exempelvis enkäter genomför rektorn djupintervjuer med elever, vilket ökar möjligheten till träffsäkra insatser. Eleverna är delaktiga i trygghetsarbetet genom forum som klassråd och regelbundna elevråd, där frågor om trygghet är centrala. Rektorn har konstaterat att eleverna generellt känner sig trygga på skolenheten, och att upplevd otrygghet främst är kopplad till raster och vissa miljöer. Utifrån det har rektorn åtgärdat platserna och skapat förutsättningar för personal att vara tillgänglig. Vidare finns schemalagda rastvakter och uppstyrda rastaktiviteter. Uppföljningar har visat att åtgärderna i den fysiska miljön har haft positiv effekt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn ger lärarna över lag goda förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sätter sig in i och följer upp deras bedömningsarbete. Rektorn organiserar för att lärarna kontinuerligt under läsåret ska ha möjlighet att diskutera bedömningsfrågor under exempelvis gemensamma konferens- och planeringstider, samt under studiedagar. Vidare uttrycker rektorn tydliga förväntningar på att lärarna ska arbeta med likvärdig bedömning. Innevarande läsår pågår även en kompetensutvecklingsinsats på området bedömning och betygssättning för lärare som undervisar i årskurserna 4-9. I samband med det samtalar lärare under strukturerade former om olika aspekter av bedömningsarbete och har goda möjligheter att också kvalitetssäkra bedömningar. Förutsättningarna att samverka med behöriga ämneskollegor skiljer sig dock mellan lärare. Även om de flesta lärare har behöriga kollegor att samverka med på den egna skolenheten, gäller det inte alla. Störst möjlighet till samverkan har behöriga lärare i ämnen och årskurser där det genomförs obligatoriska bedömningsstöd och nationella prov. Vissa lärare samverkar också över skolenhetsgränserna inom huvudmannens organisation, men vid tiden för granskningen sker sådan samverkan främst på lärares eget initiativ. När det gäller obehöriga lärare har rektorn organiserat särskilt för samverkan med ämnesbehöriga kollegor. Rektorn möjliggör också för lärarna att kunna använda sig av andra metoder för att kunna kvalitetssäkra sina bedömningar, som exempelvis särskilt bedömningsstöd hos Skolverket.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn analyserar lärarnas bedömningar och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv och samtalar med lärare utifrån sina analyser. Emellertid är rektorns analyser begränsade särskilt när det gäller bakomliggande faktorer till avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg. Rektorn har tillgång till lärarnas bedömningar i alla årskurser och ämnen och jämför resultaten. Utifrån det samlade underlaget identifierar rektorn avvikelser; exempelvis mellan ämnen, årskurser och lärare. Rektorn har uppmärksammat vissa avvikelser och mönster i bedömningarna och utrett bakomliggande faktorer i dialog med lärarna. Vid något tillfälle gällde det en begränsad spridning av betyg inom betygsskalan i något ämne, vilket utifrån samtalet med lärarna ledde till en utvecklingsinsats gällande likvärdighet i bedömning. Rektorn samtalar kontinuerligt med lärare om bedömningsarbetet och om lärarnas egna analyser av bedömningarna. Samtal sker så väl individuellt som i gemensamma forum. Rektorn har också identifierat avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg, vilka är markanta och har funnits över tid i exempelvis ämnet svenska. Emellertid har rektorn inte

problematiserat iakttagelserna djupare, eller vidtagit några specifika åtgärder mot bakgrund av det.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fördjupa analyserna av likvärdigheten i lärarnas bedömningar och betygssättning, med särskilt fokus på avvikelser mellan resultat på nationella prov och omdömen respektive betyg.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det finns markanta avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg, och att de nationella proven särskilt ska beaktas vid betygssättning. Utan en fördjupad analys av bakomliggande orsaker till avvikelserna finns risk för att bedömningen inte blir rättvis och likvärdig.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utveckla arbetet med likvärdig bedömning genom att i större utsträckning, självständigt och tillsammans med lärarna, analysera och problematisera avvikelser i bedömningar och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Arbetet behöver särskilt omfatta analyser av vilka faktorer som ligger bakom eventuella avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg. Arbetet kan med fördel ske tillsammans med lärare på andra skolenheter inom huvudmannens organisation. Rektorn behöver också fortsatt föra diskussioner med lärarna om identifierade avvikelser och bakomliggande orsaker. Det är också av vikt att rektorn problematiserar lärarnas förklaringar till avvikelser för att kunna avgöra om dessa är rimliga. För vidare läsning rekommenderas rapport från Skolinspektionen om rättvis och likvärdig betygssättning i grundskolan.⁴

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

⁴ Skolinspektionen (2018). *Rättvis och likvärdig betygssättning i grundskolan? Granskning av rektorers och huvudmäns arbete*. Tematisk kvalitetsgranskning 2018.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i *flera delar* skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med representanter för huvudmannen, rektorn, lärare och elevhälsopersonal samt i inkommen dokumentation.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen inhämtar självständigt ett brett underlag och gör egna bedömningar av verksamhetens kvalitet och måluppfyllelse vad gäller nationella mål och likvärdighet. De olika rollerna inom organisationen är dessutom över lag tydliga och mötesstrukturen är uppbyggd på ett ändamålsenligt sätt. Vidare finns det rutiner för vem i organisation som ansvarar för vad och personalen känner generellt till vart de ska vända sig i olika frågor. Huvudmannen får information om verksamheten via dokumentation i skolenhetens digitala system, enkäter och genom formella och informella möten med rektorn. Dessutom gör huvudmannen regelbundna besök på skolenheten i uttalade syften. Vid besöken genomför representanter för huvudmannen exempelvis intervjuer med elever och personal, men också observationer i undervisningen och av den fysiska skolmiljön. Dokumentationen som huvudmannen tar del av berör bland annat måluppfyllelse, resultat på nationella prov och enkätresultat avseende trygghet och trivsel och undervisningens genomförande. Huvudmannen genomför utvecklingsinsatser utifrån självständiga bedömningar av de behov som framkommer genom analyser av det samlade underlaget.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar ansvar för att det finns en långsiktighet och systematik avseende undervisningens förutsättningar och genomförande. Huvudmannen följer regelbundet upp skolenhetens förutsättningar och behov av resurser, när det gäller så väl lokaler och lärverktyg som pedagogisk och annan kompetens i dialog med rektorn. Genom detta tillgodoser huvudmannen att skolenhetens lokaler och utrustning är väl anpassade för den undervisning som bedrivs. Huvudmannen utarbetar och följer kontinuerligt upp mål för verksamheten, vilka tillsammans med rektorn utformas för att utveckla verksamheten och möta de behov som finns på skolenheten. Huvudmannen stöttar undervisningens genomförande bland annat genom att verksamhetsutvecklare med specialpedagogisk kompetens deltar i utvecklande arbete med pedagogisk personal och elevhälsopersonal på skolenheten. Vidare bedriver

huvudmannen ett medvetet arbete för att legitimerade och behöriga lärare ska ansvara för undervisningen. Det sker exempelvis genom att aktivt sträva efter att rekrytera legitimerade lärare, och att erbjuda befintlig personal möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen arbetar även för att det ska finnas relevanta kompetenser inom skolenhetens elevhälsopersonal, samt för samverkan mellan elevhälsopersonalen och lärarna avseende undervisnings genomförande och utveckling.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Huvudmannen har god struktur kring att identifiera och ge stöd till rektorn utifrån de behov som uppstår i verksamheten. Det framgår att huvudmannen följer upp vilket stöd som rektorn behöver genom kontinuerliga möten i olika forum och konstellationer, samt med en tydlig agenda. På dessa möten för huvudmannen och rektorn exempelvis dialoger om skolenhetens olika resultat, undervisningen, nya bestämmelser i skollagen och personalärenden. Vidare initierar huvudmannen på eget initiativ och i samråd med rektorn även kompetensutveckling för att rektorn ska få möjlighet att utvecklas i sitt uppdrag som pedagogisk ledare. Emellertid finns ingen konkret arbetsbeskrivning av rektorns uppdrag, även om huvudmannen har dokumenterade rutiner för vem som gör vad inom organisationen vilka fungerar som vägledning.

Oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar

Huvudmannen arbetar för att på ett oberoende sätt ta emot och utreda klagomål och kränkningar, men synliggörandet av vart föräldrar och elever kan vända sig i sådana ärenden är begränsat. Det finns information på hemsidan om hur den som vill lämna klagomål på verksamheten ska gå till väga, men skolenhetens personal har inte fått något särskilt uppdrag kring att förmedla informationen vidare. Informationen skulle emellertid kunna synliggöras och bättre anpassas för målgruppen avseende form och forum, för att med större säkerhet nå fram till elever och vårdnadshavare. Eleverna kan visserligen uttrycka klagomål via exempelvis enkäter och utvecklingssamtal eller genom att vända sig till skolenhetens rektor eller övriga personal, men möjligheten att lämna klagomål anonymt är något begränsad.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver synliggöra rutinerna för klagomålshantering och kränkingsanmälningar så att informationen med säkerhet når fram till elever och vårdnadshavare.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen har ett begränsat arbete för att synliggöra möjligheten att anonymt lämna klagomål och kränkingsanmälningar. Om rutiner för klagomålshantering och kränkingsanmälningar inte är tydliga för elever och vårdnadshavare minskar möjligheten för dem att framföra synpunkter, vilket i sin tur innebär att huvudmannen riskerar att inte få kännedom om klagomål eller eventuella kränkningar som förekommer.

Skolinspektionen rekommenderar därför huvudmannen att utveckla synliggörandet av rutinerna för klagomålshantering och kränkingsanmälningar. Huvudmannen kan med fördel arbeta med flera metoder och ytterligare anpassa den skriftliga informationen på ett sätt som innebär att huvudmannens ansvar gentemot vårdnadshavare och elever framgår med större tydlighet.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria B. Stiegsdotter

Maria B. Stiegsdotter

Föredragande

Signerat av: Maria Björkenborn Stiegsdotter

X Anders Berggren

Anders Berggren

Beslutsfattare

Signerat av: Anders Berggren

I handläggningen av ärendet har även utredare Christoffer Martinelle medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tio lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- Tre gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolenhetens elevhälsopersonal.
- En intervju med rektorn och under del av intervjun även biträdande rektorn.
- En gruppintervju med representanter för huvudmannen
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolenheten, samt officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och

utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 1-4 april 2025. Besöket genomfördes av utredarna Maria B. Stiegsdotter och Christoffer Martinelle.

På Nya Centralskolan i Virserum AB i Hultsfreds kommun, med huvudman Prolympia Virserum AB, går cirka 280 elever fördelade på årskurserna 1-9. På skolenheten finns också förskoleklass och fritidshem, vika inte ingår i granskningen. Skolenheten leds av en rektor. Det finns även en biträdande rektor.